

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

7 Şubat 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Ekmeleddin Mehmet İhsanoğlu'nun, Hocalı katliamının yıl dönümü nedeniyle Komisyonca yayınlanması söz konusu olan beyannamenin müzakeresinin gündemin ilk sırasına alınmasına ilişkin açıklaması

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgüt ve Ofisin Türkiyedeki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Başlıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/848)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kara Yoluyla Yapılan Transit Taşımacılık Konusunda Elektronik Ön Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/905)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/793)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma ile Anlaşmada Değişiklik Yapan Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/855)

5.- Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokollere Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/858)

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Hocalı katliamının yıl dönümü nedeniyle Komisyonca yayınlanması söz konusu olan bildiri taslağına ilişkin görüşmeler

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

7 Şubat 2018 arŐamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 11.02'de açıldı.

İstanbul Milletvekili Ekmeleddin Mehmet İhsanoğlu, Hocalı katliamının yıl dönümü nedeniyle Komisyonca yayınlanması söz konusu olan beyannamenin müzakeresinin gündemin ilk sırasına alınmasına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgüt ve Ofisin Türkiyedeki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Bağışlıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/848),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kara Yoluyla Yapılan Transit Taşımacılık Konusunda Elektronik Ön Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/905),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/793),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma ile Anlaşmada Değişiklik Yapan Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/855),

Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokollere Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/858),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Hocalı katliamının yıl dönümü nedeniyle Komisyonca yayınlanması söz konusu olan bildiri taslağına ilişkin bir görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.07'de toplantıya son verildi.

7 Şubat 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Coşkun ÇAKIR (Tokat)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Hasan Basri KURT (Samsun)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışışleri Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 4'üncü toplantısını açıyorum.

Bugün beş uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz. Ayrıca, Hocalı katliamının yıl dönümünde yayınlayacağımız mesajı da üyelerimizle paylaşacağım. Uygun bulunduğu takdirde bunu, 26 Şubat günü Dışışleri Komisyonumuzun bildirisini olarak her yıl mutadiveçhile yaptığımız gibi yayınlamayacağımız planlıyoruz. Biraz sonra arkadaşlarımız bu metni de dağıtacaklar.

Gündemimizin ilk sırasında, ülkemiz ile Uluslararası Göç Örgütü arasında Örgüt ve Ofisin Türkiye'deki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşma yer almaktadır.

Gündemimizin 2'nci sırasında, Azerbaycan'la imzalanan Karayoluyla Yapılan Transit Taşımacılık Konusunda Elektronik Ön Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşma'yı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemin 3'üncü sırasında, Gürcistan'la imzalanan Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması yer alıyor.

4'üncü sırada, Gürcistan'la imzalanan Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapan Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı yer alıyor.

Gündemimizin 5'inci sırasında ise, Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokollere Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı yer almaktadır.

Gündemde Azerbaycan ve Gürcistan'la ilgili uluslararası sözleşmelerin yer almasının bir nedeni de 26, 27, 28 Şubat tarihlerinde daha önce sizlerle paylaştığım çerçevede Azerbaycan, Gürcistan, Türkiye Dışışleri Komisyonları üçlü toplantısını Ankara'da gerçekleştireceğiz. O toplantıdan önce bunları komisyonumuzda geçirmekle bir anlamda o toplantıya da bir saygılarımızı iletmış olacağız.

Ben basın mensuplarına teşekkür ediyorum.

Bundan sonraki bölümde gündemin maddelerine geçeceğiz.

Buyurunuz efendim.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Ekmeleddin Mehmet İhsanoğlu'nun, Hocalı katliamının yıl dönümü nedeniyle Komisyonca yayınlanması söz konusu olan beyannamenin müzakeresinin gündemin ilk sırasına alınmasına ilişkin açıklaması

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Zataliniz ve muhterem arkadaşlar uygun görürlerse bu Hocalı katliamıyla ilgili beyannamenin tartışmasını, müzakeresini başa alalım ki başka yere gitmek isteyen arkadaşlar falan... Çünkü nasıl olsa gündem teknik bir gündemdir, onda fazla bir şey olmayacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İzin verirsiniz şöyle yapalım: Metni dağıtayım, bir kere okuyun. O ara isterseniz siz okurken bir maddeyi geçirelim, hemen böyle emrivaki olmamış olsun, ondan sonraki birinci ve ikinci maddeler arasında da bu metinle ilgili görüşlerinizi alalım. Eğer uygun bulunursa onaylarız, uygun bulunmazsa değişikliklerle birlikte onaylarız.

Bu şekilde uygun mu Sayın İhsanoğlu?

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Uygun efendim. Çok uygun.

BAŞKAN – Hayhay... Çok teşekkür ederim.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgüt ve Ofisin Türkiyedeki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/848)

BAŞKAN - Gündemin 1'inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgüt ve Ofisin Türkiye'deki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı var.

(1/848) esas numaralı Tasarı 23 Mayıs 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Mayıs 2017 tarihinde de komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi Ümit Yardım, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YARDIM – Sayın Başkanım, sayın vekiller; saygılar sunuyorum öncelikle.

Ben gündemdeki anlaşmayla ilgili olarak bir iki ifadede bulunmak, takdirlerinize sunmak istiyorum.

Genel olarak baktığımızda, Türkiye'nin 2004 yılında üye olduğu Uluslararası Göç Örgütü, göç alanında lider ve öncü uluslararası kuruluşlardır.

Bu örgüt göç yönetimi, düzensiz göç, gönüllü geri dönüşler, göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretiyle mücadele alanında en başta göçmenlere yönelik olmak üzere başarılı faaliyetler göstermektedir.

Son dönemde Suriye krizinin ertesinde yaşanan insani dram etkilerinin giderilmesine yönelik uluslararası çabalara da görev tanımı çerçevesinde destek vermektedir.

Örgütün 169 üyesi, 8 de gözlemci üyesi bulunmaktadır.

Bahsettiğimiz Uluslararası Göç Örgütü son olarak 19 Eylül 2016 tarihinde Birleşmiş Milletlere ilgili kuruluş yani İngilizcesi "...(*)" olarak katıldı ve bu da bünyesinde yeni bir statüye kavuşmasına yol açtı.

* Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Örgütün BM şemsiyesi altına girmesiyle birlikte uluslararası önemi daha da arttı. Ve bu şekilde IOM, BM'nin karar verici organlarında söz sahibi hâle geldi.

Ülkemizle ilişkilerine kısaca bakmak gerekirse: Körfez Savaşı sırasında 1991 yılında Ankara'da temsilciliği açıldı. Ülkemiz uzun süre bu kuruluştaki gözlemci olarak bulunmuştu. 1995 yılında Ev Sahibi Ülke Anlaşması'nı imzaladık, 2003 yılında onaylandı ve 2004 yılında da örgüte üyeliğimiz resmen gerçekleşti.

Bu örgütle özellikle insan ticareti ve göçmen kaçakçılığıyla mücadele konularında iş birliğimiz mevcut. Bahsettiğim gibi Suriyelilere yönelik çalışmalarımızda da kurumlarımıza önemli destek ve iş birliği sağlanıyor. Ülkemizdeki Suriyelilerin üçüncü ülkelere yerleştirilmesinde etkili rol oynuyor ve ülkemizin uluslararasıdaki çalışmalarında güçlü bir destek veriyor bu örgüt.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'muzun hazırlık çalışmaları bağlamında yakın bir iş birliği de kendileriyle sergilenmiştir.

Proje bazında faaliyet gösteren Uluslararası Göç Örgütü, ülkemizde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ve ayrıca belediyeler ile de kapsamlı projeler gerçekleştirmektedir.

1995 yılında imzalanan Ev Sahibi Ülke Anlaşması'nın IOM'un BM'ye ilgili kuruluş olarak 2016'da katılması nedeniyle güncelleştirilmesi gerekliliği doğmuştur.

Özet olarak arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İçişleri Bakanlığımız Müsteşar Yardımcısı Erkan Kılıç'a söz vereceğim.

Buyurunuz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERKAN KILIÇ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; sizleri şahsım ve Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum.

Malumlarınız olduğu üzere bugün burada ülkemiz ile Uluslararası Göç Örgütü arasında Örgüt ve Ofisin Türkiye'deki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşma görüşülecektir.

Uluslararası Göç Örgütünün 19 Eylül 2016 tarihinde Birleşmiş Milletlerin ilgili kuruluşu statüsü kazanması nedeniyle ülkemizdeki faaliyetlerini düzenleyen 16 Kasım 1995 tarihli anlaşmanın bazı bölümlerinin değiştirilmesi gündeme gelmiştir. Bu vesileyle, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün Uluslararası Göç Örgütüyle yakın iş birliği içinde olduğunu ve bu Göç Örgütünün uygulayıcı ortağı olduğu birçok projeyi birlikte yürüttüğünü belirtmek isterim.

Şu ana kadar Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile Uluslararası Göç Örgütü arasında 16 proje tamamlanmıştır, ayrıca 5 proje devam etmekte olup 2 proje önümüzdeki süreçte başlayacaktır.

Bu anlaşmanın başta Göç İdaresi Genel Müdürlüğü olmak üzere göç alanında çalışan tüm kurumlarımıza hayırlar getirmesini diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii kısa açıklama arkadaşlarımız yaptı ama defalarca komisyonlarda da, bütçe sürecinde de açıkladık, artık “göç” konusu, sadece İçişleri Bakanlığının -Sayın Müsteşar yanlış anlamasın ama- Göç İdaresi birimiyle başa çıkılabilir olmaktan çıkmış durumda. Türkiye'nin uluslararası bir göç politikası olması lazım -Sayın Dışışleri Bakanlığı temsilcimiz de burada ama- daha geniş bir çapta ele almak lazım. Avrupa'yla ilişkilerimizin temelinde bu var. 3,5 milyon insan diyoruz. Bunun sadece sosyal bir olay olmaktan öte, uluslararası ilişkiler anlamında da ele alınması gerekiyor. Tabii sadece Suriye için söylemiyorum. Aynı şey, Irak'tan gelenler de var, daha önce Trakya'dan, Balkanlardan bize doğru gelen insanlar var. Bunların artık uluslararası bir politika olarak izlenmesi... Tabii izliyoruz ama kurumsal olarak da bu konuda bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum. Sadece bakanlığın içinde, Dışışlerinde arkadaşlarımızın ilgilenmesi yetmiyor. Bir konsept olarak ve aynı zamanda da kurumsal olarak bir göç politikamızın olması lazım sadece birim olarak söylemiyorum. Artık uluslararası bir sorun hâline geldi. Bu nedenle de Birleşmiş Milletler nezdinde olsun, AB nezdinde olsun birtakım anlaşmaları imzalamak veya bunları yapmak yetmiyor. Bunun bütün boyutlarıyla ele alınacak bir kurumsal yapıya kavuşturulması gerektiğini düşünüyorum. Bu vesileyle, herhangi bir çalışma var mı, yok mu, bilmiyorum ama daha önce de yine birkaç şeyde konuştuk. Gündeme geldiği anda bir tartışıyoruz, sonra geçiyor. Yani bunu bir arenaya da taşıyacak... Söylememin nedeni bizim burada yaptığımız çalışmaları, haklılığımızı, birtakım şeyleri de uluslararası arenada tartışılır hâle getirecek ve yaptığımız olayın boyutunu da anlatır hâle getirecek bir yapı lazım diye düşünüyorum. Bu vesileyle, buradayken hem üst düzey bürokratlarımız onlara da hatırlatmış olalım.

Şimdi, arkadaşlarımızın söylediğine bakıyoruz, işte Göç İdaresi, Jandarma, Sahil Güvenlik tamam İçişleri Bakanlığının bünyesinde, bu başka bir boyutu. Bu, içerde güvenlik, birtakım önlemler ve yardım boyutu. Ki onu da yine Kızılay üzerinden birtakım şeyler yapıyoruz. Bunları da aslında tam anlatamıyoruz. Yani afet bölgelerine yaptığımız şeyler, AFAD çalışıyor, diğer birimler çalışıyor ama hepsini bir üstten koordinasyonla genel çerçevede ele alacak sanki bir yapıya ihtiyaç var gibi geliyor. Bunu bu vesileyle hatırlatmak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günal.

Aslında son derece önemli bir konuya temas ettiniz. Belki de Dışışleri Komisyonumuzun müteakip toplantılarından bir tanesinde, yeterli hazırlık da yapılarak, sırf bu konu üzerine odaklanarak belki Komisyon üyelerimizi daha fazla tatmin edecek ama sadece tatmin etmek değil Komisyonumuzdan da bir mesaj çıkacak bir toplantı yapabiliriz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir öneri olarak bir şey yapmamız lazım. Sadece kanuni düzenleme değil ama bakanlıktan arkadaşlarımız da bu konuda bir şey yaparlarsa...

BAŞKAN – Bakanlıklarla da konuşuruz. Çok daha fazla sayıda kurumumuzun temsil edildiği bir platform düzenleriz. Burada bir komisyon toplantısını da ona ayırırız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – En azından şimdilik bir duyarlılık yaratma anlamında olur ama daha sonra kurumsal bir şeye de ihtiyaç var gibi geliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Onu siz de not alırsanız... Bir aramızda değerlendirelim, hangi formatta uygun olacak, bir toplantımıza bunu getiririz.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – “Türkiye'nin uluslararası boyutta göç politikası” başlığı altında görüşebilir miyiz?

BAŞKAN – Tabii... Tabii...

“Göç” derken, tabii, bunun, göçün önlenmesi boyutu dışında hani nedenlerinin...

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – “Politika” başlığı altında...

BAŞKAN – Bir isim de buluruz ona ve Dışışleri Komisyonumuzun iyi bir faaliyeti olur. Mehmet Günel Beyefendi’ye de teşekkür ediyorum konuyu gündeme...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sadece faaliyet olmasın. Ben biraz kurumsal olarak varsa düzenleme...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum katkınız için.

Sayın Salıcı, buyurunuz.

Bu arada, tekrar tebrik ediyoruz Parti Meclisine tekrar seçilmiş olmanızdan dolayı.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sağ olun.

Şimdi, Sayın Günel’in bahsettiği çerçeve ve burada böyle bir çalışma yapılması bence elzem zaten.

Bir de “göç” deyince genelde şu anlaşılıyor: Bizim civarımızdaki ülkelerden Türkiye’ye göç genelde iç siyasi karışıklıklar, savaş gibi nedenlerden kaynaklanıyor. Ama aslında bir küresel ısınma kaynaklı göç meselesi var ki önümüzdeki dönemin önemli konularından bir tanesi. Ya da bu göçün ne kadarı küresel ısınmadan kaynaklanıyor ya da küresel iklim değişikliklerinden kaynaklıyor, bunlar üzerinde de bir çalışma yapmak gerekiyor eğer yapılmadıysa. Bence bunu da az önce Sayın Günel’in söylemiş olduğu çerçeveye ekleyerek tartışmak lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şöyle bir şey önerebilir miyim? İlk toplantımızda da sizlerle paylaşmıştım. Bu komisyonumuza bazı bakanlarımızı da davet etmeyi geçtiğimiz dönemde olduğu gibi planlıyorum. Bahsettiğiniz konu tabii çok önemli bir konu. Belki göç içinde de önemli payı olacak ama küresel ısınmayla ilgili olarak, çevre sorunlarıyla ilgili olarak tüm genelini belki de burada tartışacağımız bir toplantı organize edebiliriz, Çevre Bakanımız gelebilir ve orada aslında belki çok daha geniş perspektiften bakarız. O arada sizin çizdiğiniz o bölümü de sorabiliriz. Çok önemli bir konu ama diğer konuyla ikisini birleştirebilirsek belki çok genişletebiliriz, dağıtabiliriz.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – İç içe geçen alanlar var...

BAŞKAN – Onu belki öyle bir yapalım, sonra da belki toparlarız. Eğer uygun bulursanız Sayın Salıcı öyle yapalım.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Olabilir.

BAŞKAN – Bakanları davet etmeye de başlayacağız. Benim aklımda örneğin Enerji Bakanımız var. Daha önceki başkanlık dönemimde o zamanki Enerji Bakanı Sayın Taner Bey gelmişti. Türkiye’nin bütün boru hatları olsun, enerji konusundaki yurt dışı ilişkileri olsun, dünya enerji piyasasındaki durum olsun komisyonumuza çok yararlı bilgiler vermişti.

Ulaştırma Bakanı var aklımda. Türkiye’nin uluslararası demir yolu, hava yolu ve kara yolu ilişkilerini bir şekilde anlatabilecekleri bir platform oluşturabiliriz. O arada Çevre Bakanımız gelebilir. Avrupa Birliği Bakanımızı davet etmeyi planlıyorum. Ve bunu belki bir iki tane yaptık...

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Orman Bakanı da, Tarım Bakanı da...

BAŞKAN – Hatta belki Çevre Bakanıyla birlikte de olabilir. Yani bunu yine siz de bir düşünürseniz, bana önerilerinizi iletirseniz Komisyonumuzun daha verimli çalışmalar içine girmesini sağlamış oluruz.

Sayın Çakır Hocam, buyurun.

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bence Mehmet Hocamın bu önerisi çok yaratıcı olabilir. Esas itibarıyla Oğuz Bey de söyledi. Sizin de bilginiz dâhilinde, bir ara bizim AK PARTİ Grubunda tartışma oldu, güzel bir tartışmaydı, doğurgan bir tartışmaydı. Eski İnsan Hakları Komisyonu eski Başkanımız Mustafa Yeneroğlu kuşkusuz insan haklarıyla ilgileniyordu ama Avrupa ile Türkiye arasında da mekik dokuduğu için bu göç meselelerine çok yoğun bir şekilde katkı sağlıyordu ve dile getirmişti. Arkasında da elbette İçişleri Bakanlığında bir genel müdürlük düzeyinde böyle bir birimin varlığı iyidir ama orada yeterince ete kemiğe bürünmüyor mesele. Sadece olağanüstü dönemlerde, Suriye’den yahut Irak’tan gelen kitlesel göçler değil de Türkiye’nin hem gelen hem de dışarıda var olan diasporasını da hesaba katarak, yani Avrupa’ya ve diğer ülkeleri, sadece Avrupa’ya, Almanya’ya hesaba kattığımızda bile bu meseleler ne tek başına Dışışlerinin ne tek başına İçişlerinin kotarabileceği meseleler değil. Aksine daha çok sosyolojik boyutunu hesaba kattığımızda belki başka bakanlıkların da içinde olacağı, dolayısıyla müstakilen örgütlenecek, teşkilatlanacak bir birimin olması, onun önerisi ve arkadaşlarımızın tartıştığı bir ihtisas komisyonu olarak “göç komisyonu”, bu başlık başka türlü adlandırılabilir kuşkusuz sağına soluna başka ifadeler getirilerek... Hatta tartışmanın sıcaklığı ve hoşluğuyla bakanlığa kadar gitmişti arkadaşlar, bir göç bakanlığına. Bu da çok temelsiz bir şey değil. Çünkü Avrupa’da yahut dünyada kimi örnekleri mevcut bildiğiniz gibi.

Bu iyi bir başlangıç olabilir, yeni döneme ilişkin de kim bilir belki daha sağlıklı, daha sahici tartışmalar ve kurumsal düzenlemelere de fırsat verebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yaşar, buyurun.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Ben bu konuda eski İnsan Hakları Komisyonu eski üyesi olarak bilgilendirmek gereği duydum. İnsan Hakları İnceleme Komisyonu bünyesinde bir göç alt komisyonu çalıştı. Başkanlığına da daha önce Göç İdaresinde çalışan bir arkadaşımız yaptı. Bu konuda bir mesafe de kat ettiler.

Ayrıca, zaten fiilen Göç İdaresi diğer birimlerle birlikte çalışmak zorunda ve burada da sıkıntılar yaşıyorlar yani Dışışleriyle, diğer bakanlıklarla, kurumlarla. Oranın belki yeniden yapılanması gerekir. Bu da biraz önce önerdiğim göç politikası belirlenerek o çerçevede yeni bir yapılanmanın oluşması herhâlde zorunlu hâle geliyor. Türkiye artık bunu bir genel müdürlükle götürebilecek düzeyi aştı.

Teşekkür ederim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Başkanım, bir cümle ekleyebilir miyim...

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Günal.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Arkadaşların sözü üzerine... Aslında o bakanlık tartışması CHP’nin sadece göçle ilgili önerisi vardı ama bunu ben bugün sadece Suriye göçü olarak veya bize sığınmacı olarak ele almıyorum. Sayın Başkanım biliyor, hep başına koyuyorum ben Türk dünyası ve uluslararası ilişkilerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısıyım. Onun için de Türk dünyasından çok sıkça Afganistan Türklerinden dahi sürekli sorun yaşanıyor. Önceki gün bir yolsuzluk operasyonu ile ilgili ifade veren, birtakım şeyleri de duydum. Bunların getirip vizelerini hâletmek üzere bir sektör oluşmuş.

Sayın Müsteşar Yardımcımız burada hem de duyurmuş olalım. Öyle bir şey olmuş ki insanlar artık buraya gelebilmek için araçlara gereksiz şeyler yapıyor ve dolandırılıyorlar. Bana birkaç tane somut örnek geldiği için söylüyorum yani siz biliyorsunuz, size de intikal ediyor ama. O hâle gelmiş. Bunu bir ele almamız gerekir derken ben buna sadece göç olarak bakmıyorum. İşte Doğu Türkistan’dan

gelmiş adam, vatandaşlık sorunu var, ev sorunu var, ikamet tezkeresi var, bir sürü şeyler var. Bir şekilde gelmiş. Gitse orada sorun var. Veya işte gelmiş Afganistan'dan Türkmen, arada bir şeyler olmuş, birileriyle gelmiş gitmiş veya gelmek istiyor, gelmiş kaydı kuydu yok. Şimdi, bunların tamamını bir genel politika olarak ele almamız lazım. Sadece bir şeyden kaçtı, işte Balkanlarda bir huzursuzluk çıktı, geldi, Suriye'de çıktı, coğrafyamızdan geldi ayrı ama bir de diğer şeylerden gelen soydaşlarımız var, dindaşlarımız var, bir sürü insan var, ezilen insanlar var. Daha genel bir konsept arkadaşların dediği gibi ele alınrsa sadece böyle Suriye'ye yönelik gibi olmaz.

Bakın, sizlere de geliyor. İşte Avrupa Birliğinden gelen heyetlerin yüzde 90'ınıyla bu meseleyi tartışmak zorunda kaldık, kalıyoruz. İşin mali boyutuna bakıyorlar onlar sadece ama genel anlamda eğer bir şey yapabilirsek sanki daha iyi olur gibi, biraz popülizmden uzak kalarak... Uzun vadede de bu coğrafyada biz bunu yaşamaya devam edeceğiz. Onun için diyorum kalıcı bir yapı kurmamız lazım, sonrasında da bunu devam ettirecek. Hepsi bitse bile bunun sosyal etkileriyle ilgili, bu insanlar ne olacak ne bitecek... Belli birimlerimiz var ama bir koordinatör bir şey olması gerekirdi. O kapsamda geniş düşünelim diye öneriyi buradayken hazır belki arkadaşların aklına başka şeyler gelir diye biraz daha açmak istedim Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Tabii, burada dikkat etmemiz gereken bir husus da var: Neticede biz Dışışleri Komisyonuyuz. Bu konuyla çok daha doğrudan ilgilenecek komisyonlarımız var. Onların da görev alanlarına taşmayacak şekilde ve bir icracı komisyon hâline getirmemek kaydıyla bunu yapalım.

Bizim burada amacımız, bilgi alalım, öneriler şey yapalım ve bunu aldığımız bilgileri tutanağa da geçeceği için diğer komisyonlarımıza, Hükümetimize, bu konuda görev yapan bütün kuruluşlara iletelim ama hani eğer biz bu işi biz yapacağız diye girsek bence diğer komisyonlarımıza haksızlık olur.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hayır, hayır... Uzman arkadaşlarımız var. Eğer gerekirse biz de milletvekili olarak bir kanun teklifi verir bakarız yani. İş olgunlaşsın, neyse yani...

BAŞKAN – Ama bu platformun içinde kalmaya gayret edelim. Gerektiği takdirde onlarla birlikte de toplanabiliriz. Komisyonlar arası nezaketi ve ilişkilerimizi de dikkate almamızda fayda var.

Sayın İhsanoğlu, siz söz istediniz galiba.

Buyurun.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Aslında fazla söyleyecek şey kalmadı Sayın Başkan, sizin bilhassa son sözleriniz beni rahatlatmış. Çünkü konu çok açıldı, çok geniş açıldı.

Şimdi, İngilizlerin bir sözü var: "...(**)" yani her şeyi ele almaya kalkarsak hiçbir şeyi elde edemeyiz manasındadır malumualiniz. Onun için, son sözünüzdeki çerçeve içerisinde ben de aynı kanaatliyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığını görüyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

** Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ULUSLARARASI GÖÇ ÖRGÜTÜ (IOM) ARASINDA TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ULUSLARARASI GÖÇ ÖRGÜTÜ ARASINDA ÖRGÜT VE OFİSİN TÜRKİYEDEKİ YASAL STATÜSÜ AYRICALIKLARI VE BAĞIŞIKLIKLARINA İLİŞKİN ANLAŞMAYI TADİL EDEN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 12 Ocak 2017 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgüt ve Ofis'in Türkiye'deki Yasal Statüsü, Ayrıcalıkları ve Bağışıklıklarına İlişkin Anlaşmayı Tadil Eden Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/848) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci, Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar, Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge bu şekilde kayda geçmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 8 Şubat 2018 Perşembe günü saat 12.00'ye kadar muhalefet şerhlerini komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

İçişleri Bakanlığımız temsilcilerine teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Hocalı katliamının yıl dönümü nedeniyle Komisyonca yayınlanması söz konusu olan bildiri taslağına ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Gündemin 2'nci maddesine geçmeden önce izin verirseniz, sizlere sunduğum Hocalı katliamıyla ilgili olarak Komisyonumuzun yayınlaması söz konusu olan bildiri taslağına ele almak istiyorum.

Biz Dışışleri Bakanlığımızla ortaklaşa bir metin taslağı hazırladık. Bunu sizlerle paylaştım. Bu konuyla ilgili olarak eğer bu metin uygun mudur, değil midir, görüşlerinizi almak istiyorum.

Buyurun Sayın İhsanoğlu.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Efendim, metin çok güzel yazılmış. Her şeyi ifade ediyor. Yani Türkiye'nin, Türk milletinin hissiyatını Hocalı katliamıyla ilgili olarak ifade ediyor.

Benim iki tane ufak mülahazam var. Birincisi: Birinci paragrafta anlatılıyor nasıl olduğu ve "... toplam 613 Azerbaycan vatandaşı hunharca katledilmiştir." denmektedir. Burada ufak bir ekleme yapmakta fayda var, "masum Azerbaycan vatandaşı" çünkü hani "Bu öldürülenler askerdir, şudur budur." denmemesi için "masum" kelimesinin ilave edilmesi rahatlatır cümleyi.

Bir de -bu arada Dışışleri Bakanlığımızın güzide temsilcileri varken onlardan yardım isteyelim-burada bir paragraf eksik. O da bu Hocalı katliamıyla ilgili Birleşmiş Milletlerin Güvenlik Konseyinin, İslam İşbirliği Teşkilatının almış olduğu çok önemli kararlar var ki bunlar Azerbaycan'ın pozisyonunu destekleyen ve Ermenistan'ın mütecaviz tavrını vasıflandıran ve onu lanetleyen kararlardır. Bunlara bir paragraf ilave edilirse çok faydalı olur.

Teşekkür ediyorum. Benim maruzatım bundan ibaret.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Aslında paragrafları da biraz açmak lazım. Alttaki paragrafın içinde "uluslararası toplum" diyor, biraz açmak lazım.

BAŞKAN – Oraya bir cümle şeklinde koyabiliriz sizin ilave ettiğiniz hususları.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Diğer ülkelerin desteğini biraz daha açmak faydalı.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin var, AGİT'in var, İslam İşbirliği Teşkilatının zirveleri var, çok önemli kararlar bunlar.

BAŞKAN – Onlara atıfta bulunalım. Hayhay... Doğru olur.

Buyurun.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Sayın Başkan, bu üçüncü paragrafta ilk cümlede biraz cümle düşüklüğü var. "İnsanlık tarihinin en kara sayfalarından biri olan Hocalı katliamı, sonuçları itibarıyla bölge barış..." demiş, "bölgesel barış" mı olur, "bölge barışı" mı olur? "Bölge barışı" şeklinde düzeltilbilir.

BAŞKAN – "...bölgenin barış, huzur, güvenlik ve istikrarı açısından..."

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Bu "kaç gün" kelimesinin yerine başka bir şey konabilir mi? Biraz şey olmuş...

BAŞKAN – Azerbaycan'da onu bu şekilde kullandıkları için.

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Bir de bu dördüncü paragrafın son cümlesinde, işte "Azerbaycan topraklarından bir an önce çekilmesi çağrısını tekrarlamakta yarar görmekteyiz." yazıyor. "Yarar görmekteyiz" in yerine daha böyle sert bir şey olabilir mi yani?

BAŞKAN – "...bir an önce çekilmelidir."

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – "...çekilmelidir." veya "...çekilmesini yineliyoruz." Hani, daha önceden talep etmişiz de tekrar...

BAŞKAN – "Bu vesileyle, bu olayın müsebbiplerinin uluslararası hukukta yargı önüne çıkarılması ve Ermenistan'a da işgal ettiği Azerbaycan toprağından bir an önce çekilmesi..."

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – "...yineliyoruz." olabilir, evet.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Veya "...çekilmeye çağırıyoruz."

BAŞKAN – “Ermenistan’a da işgal ettiği Azerbaycan topraklarından bir an önce çekilmesi çağrısını yineliyoruz.”

Uygun mudur?

CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – O zaman şöyle...

Pardon, görmedim, çok özür dilerim.

Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Burada benim bir düzeltme teklifim var: Birinci paragrafın dördüncü cümlesinin sonunda “Ermeni güçleri” tabiri yerine “Ermenistan güçleri” tabirinin kullanılması çünkü “Ermeni” kelimesi bir etnisiteye “...”(***) yapıyor, orada teknik dil “Ermenistan” olması. Çünkü bizim Ermeni vatandaşımız da var yani “Ermenistan güçlerince” denmesi daha uygun olur.

Bir de Ekmel Hocanın söylediği bu “masum” kelimesi biraz... Daha doğrusu, elbette masumlar da teknik dil olarak “sivil” kelimesinin yani “sivil Azerbaycan vatandaşlarının...”

BAŞKAN – “Masum ve sivil” desek...

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – O da olabilir. Yani “sivil” kelimesi diplomatik ve teknik olarak belki daha şey olur diye düşündüm ama bu “Ermenistan” mevzusu...

BAŞKAN – “Ermenistan” tamam.

Sayın İhsanoğlu, “masum Azerbaycan vatandaşı” tabiri yerine “sivil” kullanabiliriz veyahut “masum ve sivil Azerbaycan vatandaşı” diyebiliriz.

Buyurunuz.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Şimdi “106’sı kadın, 63’ü çocuk, 70’i yaşlı olmak üzere...” Bunlar zaten sivil -bunlar askerî demek değil- ve masum, aynı zamanda bunlar günahsız yani savaşa katılmamış, bir tecavüzde bulunmamış, kendi topraklarında, kendi vatanında. Yani bu “masum” kelimesi bence hep bütün manaları ifade eder yani diploması açısından herhâlde... Yani “Et tekraru ahsen velev kane yüz seksen” derler, olur yani bir itirazım yok.

BAŞKAN – Yani, tabii bu biraz da bizim içimizden gelen bir metin yani diplomatik çerçevenin belki biraz da dışına çıkmamızda yarar olabilir çünkü gerçekten içimizi...

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – İtirazım yok İhsan Hocanın dediğine, sadece hani öyle de olabilir mi diye...

BAŞKAN – Uygun bulursanız “masum” olarak tutalım.

O zaman metnin üzerinde mutabakatımız olduğunu anlıyorum.

Sayın İhsanoğlu’nun arzu ettiği ve bizim de uygun mütalaa ettiğimiz Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, AGİT ve İslam İşbirliği Teşkilatı kararlarına da paragrafta yer vereceğiz ve bunu bu toplantımızda kararlaştırılmış bir metin olarak izin verirseniz kaydedelim. Belki önümüzdeki hafta bir şey olur, toplanamayız diye ben heyecanlandım hani çok önemli bir şeyi kaçırmayalım. 26 Şubat günü Hocalı Katliamı’nın yıl dönümünde bunu Komisyonumuzun bildirisini olarak yayımlayacağız.

Çok teşekkür ediyorum katkılarınızdan dolayı.

İzninizle gündemin 2’nci maddesine geçiyoruz.

*** Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kara Yoluyla Yapılan Transit Taşımacılık Konusunda Elektronik Ön Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/905)

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kara Yoluyla Yapılan Transit Taşımacılık Konusunda Elektronik Ön Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/905) esas numaralı Tasarı 12 Aralık 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 20 Aralık 2017 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum, Büyükelçi Ümit Yardım, Dışışleri Müsteşar Yardımcısı.

Buyurun Sayın Yardım.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YARDIM – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; konuyla ilgili olarak kısa bir arzda bulunmak istiyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasında kara yoluyla yapılan transit taşımacılık konusunda elektronik ön bilgi değişimi sistemi kurulmasına ilişkin bahse konu anlaşma, 18-19 Temmuz 2017 tarihlerinde Bakü’de imzalandı. Bu anlaşma, Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan üçlü bakanlar toplantısı sırasında Sayın Gümrük ve Ticaret Bakanımız Bülent Tüfenkçi ile Azerbaycan Devlet Gümrük Komitesi Başkanı Sayın Aydın Aliyev tarafından imzalanmıştır. İlgili maddelerinden de görüleceği üzere –özetle- bu anlaşma elektronik ön bilgi değişimi yoluyla devletlerin sınır geçiş noktalarında bekleme sürelerini ve tıkanmalarını azaltmayı amaçlıyor. Aynı şekilde, bu anlaşma taraf devletlerin toprakları üzerinde kara yoluyla gerçekleştirilen tüm transit taşıma işlemlerini kapsıyor. Yine aynı şekilde, bu anlaşma taraflar arasında -yine özetle- eşya ve taşıtlara ilişkin ön bilgi paylaşımını öngörüyor. Yol ve varış gümrüklerinde daha az fiziksel kontrolü ve transit işlemlerinin kolaylaştırılıp hızlandırılmasını öngörüyor.

Benim arzım bu kadar Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız temsilcisine sözü vereceğim.

Müsteşar Yardımcısı Sayın Sezai Uçarmak, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; saygılar sunuyorum.

Sayın Büyükelçimin ifade ettiği şeylere ilave olarak bir iki şey söyleyebilirim. Azerbaycan bizim orta koridorda yani Orta Asya’ya ulaşacak koridorda iki ana artere ayrılan bir köprü başı gibi yani hem Türkmenistan üzerinden hem de Kazakistan üzerinden ihracat yüklerinin daha rahat taşınması için bir kolaylık getirmemiz gereken bir şey çünkü Kazakistan özellikle kendisine gelecek bilgilerin önceden verilmesini arzu ediyor. Bildiğiniz gibi kesintisiz bir taşımacılık da yapılamadığı için yani orada bir deniz taşımacılığı devreye giriyor biliyorsunuz Hazar üzerinden, dolayısıyla, Azerbaycan’ı bir köprü başı gibi düşünerek oradaki yüklerimizin kısa sürede karşı tarafa geçmesini sağlamak amacıyla yapılmış bir anlaşma. Biz fayda sağlayacağımızı düşünüyoruz yaptığımız görüşmelerden.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyemiz var mı acaba? Anladığım kadarıyla yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAJCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA KARA YOLUYLA YAPILAN TRANSİT TAŞIMACILIK KONUSUNDA ELEKTRONİK ÖN BİLGİ DEĞİŞİMİ SİSTEMİ KURULMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 19/7/2017 tarihinde Bakü'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kara Yoluyla Yapılan Transit Taşımacılık Konusunda Elektronik Ön Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/905) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun, İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci, Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan ve İstanbul Milletvekili Haydar Ali Yıldız'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 8 Şubat 2018 Perşembe günü saat 12.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/793)

BAŞKAN - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/793) esas numaralı Tasarı 22 Kasım 2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 2 Aralık 2016 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Sayın Yardım, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YARDIM – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; bu anlaşmayla ilgili kısa bir arzda bulunuyorum.

Bahsettiğimiz Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması 19 Temmuz 2016’da Türkiye ile Gürcistan arasında yapılan 1’inci Dönem Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği toplantısı sırasında imzalanmıştır. Bu anlaşma, özetle, iki ülke arasında ticaret hacminin artmasında önemli bir rol oynayan kara yolu taşımacılığını kolaylaştırmayı ve kombine taşımacılık imkânlarını geliştirmeyi öngörmektedir. Aynı anlaşma, Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasında 2015 yılında kurulan Hazar Transit Geçişleri Ortak Komitesinin en büyük amaçları arasında yer alan Hazar Denizi’nde Ro-Ro ve Demir Yolu-Feri operasyonları ile limanların kapasitesinin gelişimine katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir. Aynı şekilde, bölgeye erişimde İran ve Rusya’ya alternatif olan Hazar geçişlerinin performansının artmasına da katkıda bulunacaktır.

Anlaşma, aynı zamanda, Afganistan’ın uluslararası pazarlara eklemenebilmesini kolaylaştırmak amacıyla Türkmenistan, Azerbaycan, Gürcistan ve ülkemizden geçmesi planlanan taşımacılık koridorunun performansının artırılmasına da katkıda bulunacaktır. Keza tarihî İpek Yolu’nun yeniden önemli bir ticaret yolu hâline gelmesine zemin hazırlayacak, bölgede demir yolu ağırlıklı bir kombine taşımacılığa olanak sağlayabilecektir.

Bu şekilde söz konusu anlaşma sadece Türkiye ile Gürcistan arasında değil Doğu ve Batı arasında ticaretin kolaylaştırılmasına da büyük katkı sağlayacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığımız Müsteşar Yardımcısı Sayın Şaban Atlas, buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ŞABAN ATLAS – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konuda Sayın Müsteşar Yardımcının sözlerine ilave edecek herhangi bir şeyimiz yoktur. Katılıyoruz.

BAŞKAN – Söz almak isteyen üyelerimiz?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Salıcı, buyurun.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Başkan, şimdi, bu Türkiye’den Orta Asya cumhuriyetlerine gidecek olan ticaret yolları meselesi eski bir mesele ve sıkıntılı bir mesele. Şimdi, bütün bu yapılan anlaşmalar, demir yollarının devreye sokulması, işte Hazar Denizi’ndeki Ro-Ro faaliyetleri, bunlar Türkiye’den o bölgeye mal göndermek isteyen ihracatçının ortalama navlun giderini ne kadar düşürüyor yaklaşık olarak? Çünkü Türkiye’den kara yoluyla Kazakistan’a ya da Türkmenistan’a mal göndermek isterseniz neredeyse malın bedeli kadar da navlun ödüyorsunuz. Dolayısıyla bu rahatlatılmadığı sürece orada ticarete atılmak gibi bir imkânımız yok. Onun için, bunun doğrudan navlun bedeline etki ediyor olması lazım. Bir tanesi bu.

İkincisi de: Bu son dönemlerde yapılan Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Projesi de dâhil olmak üzere bu demir yolu projeleri ve yatırımları aynı zamanda yük taşımacılığındaki kapasiteyi ne kadar artırıyor? Onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Atlas, buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ŞABAN ATLAS – İzinizle teknik bilgi olduğu için Genel Müdür Yardımcım cevap verebilir mi?

BAŞKAN – Buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI LOJİSTİK DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI NACİ ÖZÇELİK – Sayın Başkanım, bu kapasitemizi ilk etapta yolcuda 1 milyon, yükte de 6 milyon ton artırıyor. 2034’te ise yolcuda 3 milyon, yükte de 17 milyon artışımız olacak efendim, kapasitemizi artırıyor.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Yani 1 milyon artıyor da 100 binde mi 1 milyon artıyor, 20 milyonda mı 1 milyon artıyor, yorumlarsanız daha iyi olur.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI LOJİSTİK DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI NACİ ÖZÇELİK – Efendim, sıfırdan başlamak üzere, evet. İlk etapta taşıyacağımız 2023’e kadar yolcuda 1 milyon yolcu, yükte de 6 milyon yük taşımayı planlıyoruz.

BAŞKAN – Yani hiç olmayandan 1 milyona...

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI LOJİSTİK DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI NACİ ÖZÇELİK - 2034 yılında da 3 milyon yolcu, 17 milyon da yük taşımayı planlıyoruz şu anda efendim.

BAŞKAN – Sayın Salıcı’nın bir de navlun ücretleriyle ilgili olarak...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Başkan, navlun da var da...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Salıcı.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Şimdi, şunu söylemeye çalışıyorum: Sadece Bakü-Tiflis-Kars demir yolu bir örnek. Yani burası yapıldıktan sonra ne kadar yolcu ve ne kadar yük taşınacak, bunu söylemeye çalışmıyorum. Türkiye’den Orta Asya’ya, hatta Çin’e ya da Moğolistan’a sıfır ilişkimiz var, demir yolu şeyi hariç, kara yolu hariç, başka bir ilişkimiz mümkün değil, denize sınırları yok çünkü. Buralara yapmış olduğumuz toplam ticarete yani yükte ne kadarlık bir artış getirecek? Sadece Bakü-Tiflis değil. Bu yaptığımız Ro-Ro, Hazar geçişi vesaire, toplam ticaret anlamında.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI LOJİSTİK DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI NACİ ÖZÇELİK – Açıklayayım efendim.

Şu anda Avrupa ile Asya arasında 240 milyon ton bir taşıma görünüyor. Bunun yüzde 10’unu alırsak bizim 24 milyon ton bir yük kazanımımız olacak efendim.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Başka bir dille anlattırsanız...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Anladım. Sayın Başkanım, bir müdahale edebilir miyim?

BAŞKAN – Ben zaten bekliyordum.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Şu anda biz o ülkelere ne kadar mal gönderiyoruz ton olarak?

BAŞKAN – Sayın Salıcı diyor ki: “Navlun bakımından bu maliyetin azalmasına yol açacak mı açmayacak mı?” O konuda bilgi varsa gerçekleştirilen bu çok önemli projelerle yüzde 10’unu alma hedefini bahsettiniz. Yüzde 10’unu alırken navlun rekabetinde acaba bir avantaj mı sağlayacak?

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI LOJİSTİK DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI NACİ ÖZÇELİK – Efendim, yüzde 40 civarında navlunda bir indirim olacak. Şöyle: Bir tır bir konteyneri 4.500 dolara götürüyor aşağı yukarı.

BAŞKAN – Nereye kadar?

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI LOJİSTİK DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI NACİ ÖZÇELİK – Kazakistan’a kadar.

Demir yoluyla ise 2.500. Şu anda görüşmelerimiz de devam ediyor. Tabii, ülkeler arası kendi indirimlerini de yapacaklar. Biraz daha aşağı çekeceğiz efendim yani kara yolundan kesinlikle aşağı olacak.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bu, arkadaşların konusu olmadığı için...

BAŞKAN – Sayın Günal, ben de sizin sessiz kalmanızı doğrusu yadırgamıştım, onun için zaten söz verecektim söz almanız da.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim. Sessizlik değil de Oğuz Bey’in niye cevap alamadığını ve boşuna zaman kaybetmemem gerektiğini anlatmak için söz aldım.

Şimdi, hep söylediğimiz bir şey var. Şu anda arkadaşlarımız bakın burada; Ulaştırma, Denizcilik, Haberleşme Bakanlığının yetkilileri. Az önce giden Gümrük Bakanlığının yetkilisi dâhil bunu bilmiyor çünkü Ekonomi Bakanlığımız başka bir boyutunu yapıyor. Biz bunları ayırmayın diye söylemiştik. Onun için biraz da sana şey yapayım diye. Şimdi, ayrı ayrı olunca birisi için genel politikasına bakıyor, diğeri ulaştırmaya bakıyor, bir kısmı gümrüğe bakıyor, her biri... O nedenle, bu tip bir şeyde sizin söylediğiniz bunun daha hatta Dışışleri Bakanlığını ilgilendiren boyutu... Şimdi yapacağımız, işte, 26’sından sonra 27, 28, Sayın Başkanın söylediği üçlü toplantı dâhil olmak üzere, biraz bu modern ipek yolu projesinin başka bir boyutunu siz söylüyorsunuz ama bu çok geniş bir şey gerektirdiği için arkadaşlar şu anda kendi konularının uzmanı olarak hazırlanıp geldikleri için o boyutu biraz daha geniş. Tabii ki katkısı olacak ama bugünden zaten bunu “Şu kadar olacak...” Bu bir hedef. Taşıma ayrı. Dediğiniz gibi Hazar’daki sorun nasıl olacak, oradan Çin’le ilişkilerimiz nasıl olacak, sonraki anlaşmalar nasıl olacak? Onlara bağlı olarak biraz gelişecek. Bunların birbirine eklenmiş olması güzel ama tabii ki daha aşılması gereken bazı aşamalar var. Ondan sonra herhâlde daha birbirine entegre olmuş olacak Sayın Başkan. O anlamda benim Sayın Salıcı’ya söylemem gereken oydu. Diğer bakanlıklar da burada olmadan tamamını alma şansımız ileriye yönelik yok ama projenin geneli anlamında baktığımız zaman birbirine entegre olan böylesi uluslararası bir projede tabii ki Türkiye’nin de hem stratejik rolü artıyor, sadece ticaret olarak değil, bu yolların geçiş noktası olduğu için, hem denizden hem karadan, diğer limanlardan gelen şeyler de yine aşağıdan, buradan geçeceği için asıl o katkısı daha fazla olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Salıcı, demin bahsettiğim bu konuyla ilgili bakanlarımızı Komisyonumuza davet etmemiz belki de bir görüşülen uluslararası anlaşma bağlamında değil ama bütün bir toplantıyı ona tahsis edersek... Ulaştırma Bakanımız mesela, geçen dönemde Sayın Başbakanımız o zaman Ulaştırma Bakanıydı ve ekranda bütün o haritalarla, ücretlerle gerçekten çok yararlı bir sunuş olmuştü. Yine, inşallah onu gerçekleştiririz. Oradan arta kalanı Ekonomi Bakanımızı davet ederiz, oradan daha geniş... Yani çünkü bir madde bağlamında ne kadar olsa bürokratlarımız ellerinden geleni yapıyorlar ama bir siyasi kişiden dinlemekte her zaman fayda vardır diye düşünüyorum.

Sayın Şaban Atlas Bey, buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ŞABAN ATLAS – Hoşgörünüze sığınarak efendim daha geniş bilgiyi yazılı olarak arz ederim efendim Komisyonumuza.

BAŞKAN – Bu arada iki toplantı önce Kültür Bakanlığımızın vadettiği bir yazılı bilgi vardı, onu alamadık, takip ediyoruz. Sayın Salıcı, siz sormadan arz edeyim istedim ama hazırlanıyor, takip edip size sunacağız.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Benim cevap alamamam bir gelenek zaten, Dışışleri Komisyonu geleneği.

BAŞKAN – Yok. Sayın Ulaştırma Bakanlığı bu hafta içinde eminim ki o bilgiyi sunacaklar.

Buyurun Sayın Yardım.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YARDIM – Çok küçük bir katkı olarak eğer uygun görürseniz Sayın Başkanım. UND de bu konuda bu çalışmaya yararlı verilerle katkı yapabilir düşüncesindeyim. Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığını görüyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA
ULUSLARARASI KOMBİNE YÜK TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/793) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın komisyon raporu hakkında Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun, İstanbul Milletvekili Haydar Ali Yıldız, Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 8 Şubat 2018 Perşembe günü saat 12.00'ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 4'üncü maddesine geçiyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma ile Anlaşmada Değişiklik Yapan Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/855)

BAŞKAN - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma ile Anlaşmada Değişiklik Yapan Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/855) esas numaralı tasarısı 7 Haziran 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 13 Haziran 2017 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü yine Dışışleri Bakanlığımıza veriyorum.

Sayın Büyükelçi Yardım, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YARDIM – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti arasında demir yolu yük ve yolcu taşımacılığına ilişkin bahse konu çerçeve anlaşması 19 Temmuz 2016 tarihinde Ankara’da yapılan Türkiye-Gürcistan Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği 1’inci Dönem Toplantısı sırasında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanımız Sayın Ahmet Arslan ile Gürcistan Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanı Sayın Dimitry Kumsishvili tarafından imzalanmıştır. Anılan anlaşmanın metninin 18’inci maddesinin ikinci bendinde yer alan “fes edebilir” şeklinde sehven yazılan ifadenin bilahare “feshedebilir” tarzında düzeltilmesini içeren nota teatisi yapılmış ve bu şekilde bu hata düzeltilmiştir. Anlaşma çerçevesinde hem Türkiye-Gürcistan arasında demir yolu taşımacılığının geliştirilmesi hem de Avrupa-Asya arasında demir yolu taşımacılığında ülkemizin rolünün güçlendirilmesi öngörülmektedir. Bu anlaşma yoluyla bölge ülkeleriyle demir yolu alanında sürdürülen ilişkilerimizin daha da güçlendirilmesi mümkün olabilecektir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şaban Atlas, buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ŞABAN ATLAS – Efendim, ilave olarak Sayın Müsteşar Yardıma... Malumunuz, Bakü-Tiflis-Kars demir yoluyla yük taşımacılığı başlamıştır. İnsan taşımacılığı da başlayacak ancak Azerbaycan tarafından buna uygun araçlar temin edilmesi söz konusu. Bunları temin edecek ve biz bununla ağıstosun sonuna doğru başlamasını planlıyoruz yani Azerbaycan tarafının bu araçları temin etmesi çünkü ray aralıkları var ya efendim, ona uygun araçların temin edilmesi gerekiyor. İnşallah ona da başlamış olacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Daha önceki anlaşma sırasında oldukça yoğun görüştüğümüz için sanıyorum söz almak isteyen üyemiz olmayacak.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA DEMİRYOLU YÜK VE YOLCU TAŞIMACILIĞINA İLİŞKİN ÇERÇEVE ANLAŞMA İLE ANLAŞMADA DEĞİŞİKLİK YAPAN NOTALARIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE I- (1) “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşma” ile Anlaşmada değışiklik yapan Notaların onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Bayındırlık Bakanlığı metinde var, devam ediyor mu?

BAŞKAN – Sayın Yaşar her zaman ince noktaları yakalar ve parmak basar.

İç Tüzük’ün 7’nci maddesindeki komisyon “Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu” diye geçiyor. Onun için, İç Tüzük’teki ifadesiyle...

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/855) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın komisyon raporu hakkında Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar, Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan, Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun ve İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci’nin özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Nurettin Yaşar müdahalesinden sonra böylece bir önergeye dâhil edilmiş oldu.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 8 Şubat 2018 Perşembe günü saat 12.00’ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 5’inci ve son maddesine geçiyorum.

5.- Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokollere Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/858)

BAŞKAN - Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokollere Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

(1/858) esas numaralı Tasarı 7 Haziran 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 13 Haziran 2017 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Büyükelçi Yardım, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ÜMİT YARDIM – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; yüksek malumları olduğu üzere ülkemiz ICAO’nun kurucu ülkelerinden birisidir. Bu sıfatla, 4 Ekim 2016 tarihinde yapılan seçimlerde altmış altı yıl aradan sonra tekrar üç yıl için ICAO Konsey üyeliğine seçildik. Bu çerçevede, sivil havacılık sektörümüzü etkileyebilecek gelişmelere yön verebilmek için konsey üyeliğimizin sağladığı olanakları etkin şekilde kullanıyoruz. Ülkemiz ICAO Konsey üyeliği için Ukrayna, Gürcistan, Azerbaycan ve Moldova’yla birlikte kurduğumuz “Karadeniz Hazar Grubu” adı altında bir rotasyon ve iş birliği grubu kurmuştur.

Bu grup 5 ÷lke sivil havacılık idarelerinin 10-11 Ocak 2013 tarihlerinde İstanbul'da düzenledikleri toplantı neticesinde teşkil edilmiştir. Hâlihazırda ÷lkemiz, Konseydeki üyeliğıyle Karadeniz Hazar Grubunu da temsil etmektedir.

27 Eylül-7 Ekim 2016 tarihlerinde gerçekleştirilen ICAO'nun 39'uncu Genel Kurulunda imzalanan ICAO Konseyi ve Hava Seyrüsefer Komisyonu üye sayılarının artırılması hususunda değışiklik öngör÷len protokoller, bu grubun -bahsettiğim Karadeniz Hazar Grubunun- Konsey üyesi olarak devamlılığının temini için de önem arz etmektedir. Yüksek malumları olduğı üzere, burada bahsedilen üye sayılarının artırılması Konsey için 36'dan 40'a, Hava Seyrüsefer Komisyonu için de 19'dan 21'e yükseltilmesi anlamındadır. Ayrıca, uluslararası örgütlerde giderek önemi artan adil temsil müessesesi bağlamında söz konusu protokollerin sayısı artan ICAO üyelerinin yeterli temsilinin sağlanması bakımından da yararlı olacağını düşün÷yoruz.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Şaban Atlas, buyurun.

ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI ŞABAN ATLAS – Efendim, izninizle Sivil Havacılık Genel Müdürümüz Bahri Kesici Bey bu konuyla ilgili birtakım bilgiler arz edecekler.

BAŞKAN – Buyurun.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ BAHİRİ KESİCİ – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz ICAO, Birleşmiş Milletlere bağlı, sivil havacılık düzenlemelerini yapan bir kuruluş. Bu kuruluşun en üst organı Genel Kurul, ondan sonraki organı Konsey ve “ANC” dediğimiz Hava Seyrüsefer Komisyonu. Emniyetle ilgili, güvenlikle ilgili bütün düzenlemeler buradan çıkıyor ve 36 üyesi var şu anda. Biz 8 kontenjanla Avrupa grubundan temsil ediliyoruz şu anda fakat Avrupa grubu 44 üye olduğı için ve çok fazla sayı olduğı için bir sonraki seçimde muhtemelen, 2019'da Türkiye'nin üye olma ihtimali birazcık zayıflayacak. Eğer bu sayı artarsa, 36'dan 40'a çıkarsa o zaman bir kontenjan Avrupa'ya verilmiş olacak ve Türkiye'nin temsil ettiğı rotasyon grubuyla birlikte tekrar üye olması ihtimali artmış olacak.

Diğer taraftan, Hava Seyrüsefer Komisyonu da teknik düzenlemeler yapan, hava sahasını düzenleyen bir kuruluş olduğı için oranın da sayısının artması temsil bakımından uygundur diye düşün÷yoruz ve bu konuda desteklerinizi bekliyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Söz almak isteyen Komisyon üyelerimizin olmadığını gör÷yorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerini okutuyorum:

ULUSLARARASI SİVİL HAVACILIK SÖZLEŞMESİNİN TADİLİNE İLİŞKİN PROTOKOLLERE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) ÷lkemizin taraf olduğı, 7 Aralık 1944 tarihli Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi'nin 50 (a) ve 56 ncı maddelerinin tadiline ilişkin 6 Ekim 2016 tarihinde Montreal'de imzalanan “Protokoller”e katılmamız uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarımın tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/858) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş, İstanbul Milletvekili Haydar Ali Yıldız, Malatya Milletvekili Nurettin Yaşar ve Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 8 Şubat 2018 Perşembe günü saat 12.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

Hükümet temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Sizler tarafından gündeme getirilecek başka bir husus yoksa Dışışleri Komisyonunun bu toplantısını kapatmadan önce bir bilgiyi sizinle paylaşmak istiyorum.

Dışışleri Komisyonumuzun bu 41'inci toplantısı oldu 26'ncı Dönemde ve gerçekten iyi bir performans göstermiş bir Dışışleri Komisyonundan bahsediyoruz. 528 tasarı Komisyonumuza havale edilmiş. Bunların içinde 6 tanesi görüşülmeyecek nitelikte ve 1 tanesi de geri çekilmiş. Bu havalelerin 417'si Dışışleri Komisyonumuzda kabul edilmiş ki çok iyi bir yüzde bu. Onun için hepimize ayrı ayrı teşekkür ediyorum bu katkıyı sağladığımız için.

Komisyonumuzda brüt olarak 106 tasarı var, görüşülebilecek durumda olan 94 tasarı var. Genel Kurulumuz da iyi bir performans göstermiş. Benim geçen seferki Başkanlığım sırasında yarısı kadük olmuştu ama 357'si Genel Kurul tarafından kabul edilmiş. Bunda hem gruplarımız arasındaki anlaşmanın da büyük katkısı var hem de gerçekten önemli bir çalışma. 57 tasarı da Genel Kurul gündeminde bekliyor. Bir günde çıkmış uluslararası anlaşma rekoru 56'dır, inşallah bir boşluk bulduğumuzda bunu kırmak için bir çaba sarf ederiz.

Tekrar hatırlatıyorum, 26-27-28 Şubat tarihlerinde üçlü Azerbaycan- Gürcistan-Türkiye Dışışleri Komisyon Başkanları toplantısı yapılacak. Dışışleri Komisyonu 26'ncı Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı 4'üncü toplantısını kapatıyorum.

Bir sonraki toplantımızı 14 Şubat 2018 Çarşamba günü saat 11.00'de yapmayı planlıyoruz. Benim Başkan olduğum dönemdeki katılımlarımızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Hem zamanında toplantıyı açtık hem de yaklaşık bir saat içinde 5 anlaşmayı görüştük. İnşallah önümüzdeki dönemde de aynı katkıyı sağlayabileceğimizi ümit ediyorum.

Hepinize tekrar teşekkür ediyorum. Hayırlı bir hafta olsun temennilerimi iletiyorum.

Kapanma Saati:12.07